

VYUŽITELNOST JEDNOTLIVÝCH METÓD INTERPRETÁCIE PRI VÝKLADE KULTÚRNE PODFARBENÝCH NORIEM¹

MARTIN TURČAN

Faculty of Law, Comenius University in Bratislava, Slovakia

Abstract in original language

V tomto príspevku sa autor na konkrétnom príklade zaoberá využiteľnosťou jednotlivých metód interpretácie pri výklade právnych noriem, ktoré sú relatívne jednoznačným výsledkom kultúrnej podmienenosti ich vzniku. V danom prípade sa jedná o ustanovenie § 47 Občianskeho zákonníka, ktoré je potrebné konfrontovať s niektorými ďalšími ustanoveniami a právnymi princípmi a hodnotami uznávanými v slovenskom práve.

Key words in original language

Metódy interpretácie; kultúra; hodnoty; právne princípy.

Abstract

On a particular example presented in this paper, author deals with issue of applicability of specific methods of interpretation in interpretation of those legal norms which seem to be a relatively clear outcome of their cultural dependence. In this sense the author deals especially with provision of § 47 of Slovak Civil Code, which needs to be confronted with some other provisions and with legal principles and values recognized by Slovak law.

Key words

Methods of interpretation; culture; values; legal principles.

Je bežným javom, že pozitívno-právne normy sú poznačené vplyvom prostredia, v ktorom vznikli. Niektoré sú síce značne univerzálne a odolné voči kultúrnym zmenám, no mnohé, hoci aj nenápadné, rozhodne predstavujú produkt konkrétneho spoločenského vývoja, politického trendu či jednoducho právnej kultúry. V určitých situáciách môže byť rozpoznanie tejto ich povahy osobitne významné. Bude sa totiž uchádzať o svoje miesto pri ich interpretácii. V tomto príspevku by som chcel venovať pozornosť konkrétnemu problému tohto druhu, s ktorým sa stretávame v Občianskom zákonníku.

V § 47 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len "OZ") sa uvádza, že "ak zákon ustanovuje, že k zmluve je potrebné rozhodnutie príslušného orgánu,

---

¹ Tento príspevok bol spracovaný v rámci riešenia grantu VEGA č. 1/0676/08 s názvom "Metodológia právnej vedy".

je zmluva účinná týmto rozhodnutím." Je to pomerne jednoduché ustanovenie vymedzujúce začiatok účinnosti zmluvy. V praxi som sa stretol s názorom, že sa týka zmlúv o prevode nehnuteľností, ktoré je v zmysle OZ a zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností potrebné zavkladovať. Rozhodnutie príslušnej správy katastra o vklade vlastníckeho práva by teda malo byť tým, čo OZ v § 47 nazýva "rozhodnutím príslušného orgánu", na ktoré sa viaže moment účinnosti zmluvy o prevode nehnuteľnosti (či už kúpnej, zámennej, darovacej alebo inominátnej). Ak sa však zmluva stáva účinnou až rozhodnutím katastra, tak bude napríklad dojednanie, podľa ktorého má byť kúpna cena zaplatená ešte pred podaním návrhu na vklad, prípadne ešte pred vydaním rozhodnutia o vklade, neúčinné a predávajúci nebude môcť od kupujúceho zaplatenie kúpnej ceny v dojednanom čase požadovať. Čo s tým? Počul som o správe katastra, ktorá mala problém so zmluvami, v ktorých bolo uvedené, že nadobúdajú platnosť a účinnosť (už) dňom podpisu oboma zmluvnými stranami. V takomto dojednaní totiž videla rozpor práve so spomínaným ustanovením § 47 ods. 1 OZ.

Odborná literatúra a judikatúra má však u nás aj v Českej republike iný názor. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len "NS SR") v odôvodnení svojho rozhodnutia č. 2 Cdo 124/2003 uviedol: Rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nie je rozhodnutím, s ktorým by zákon spájal vznik účinnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci. Účinky vkladu podľa ustanovenia § 133 ods. 2 OZ spočívajú v nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, t.j. vo vecnoprávných následkoch, a nie v obligačnoprávných následkoch (v účinnosti) zmluvy, ktoré nastali platným prijatím návrhu na uzavretie zmluvy (§ 44 ods. 1 OZ)." Podobne sa vyjadril aj Ústavný súd Českej republiky (ďalej len "ÚS ČR") vo svojich rozhodnutiach č. IV. ÚS 201/1996 a I. ÚS 331/1998. A aby sme z tohto zorného uhla zareagovali na nastolenú otázku týkajúcu sa povinnosti zaplatiť kúpnu cenu pred podaním návrhu na vklad, resp. pred zavkladovaním, zacitujme z prvého zo spomínaných rozhodnutí ÚS ČR: "Uzavretím zmluvy vznikol kupujúcim obligačný nárok na prevedenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a predávajúcemu rovnako obligačný nárok na zaplatenie dohodnutej kúpnej ceny. Ak teda kupujúci zaplatili predávajúcemu kúpnu cenu, splnili svoju záväzkovú povinnosť z uzavretej zmluvy, je ľahostajné, v akom štádiu sa nachádza vecnoprávny aspekt veci, lebo v prejednávacom prípade nejde o záväzky zo synalagmatickej zmluvy, pre ktorú je typická vzájomná viazanosť plnení." Dodajme ešte, že v redakčnej poznámke k citovanému rozhodnutiu NS SR č. 2 Cdo 124/2003 v ZSP sa uvádza: "Vklad nemá žiaden vplyv na účinnosť zmluvy, tým menej na jej vznik; na rozhodnutie o povolení vkladu sa nevzťahuje ustanovenie § 47 OZ. V tejto súvislosti si treba uvedomiť, že v demokratickej spoločnosti štát nezasahuje do súkromnoprávných zmluvných vzťahov. Jeho funkcia spočíva len v tom, že zaisťuje, aby okamih vzniku práva k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom evidencie v katastri, bol presne stanovený a každý si vďaka verejnosti katastra mohol zistiť, kto je v katastri zapísaný ako vlastníak nehnuteľnosti."

Črtá sa pointa. Ustanovenie § 47 zrejme nenájde veľké uplatnenie v "demokratickej spoločnosti". V tomto duchu sa celkom jednoznačne vyjadruje prof. Švestka s kolektívom autorov vo svojom komentári k Občianskemu zákonníku: "Po novele občianskeho zákonníka z roku 1991, ktorá v dôsledku podstatne širšieho uplatnenia zmluvnej autonómie odstránila z občianskoprávnej oblasti (najmä z oblasti pozemkovej a bytovej) rad cudzorodých administratívnych prvkov, ktorými predchádzajúci systém dirigisticky zasahoval neústrojne i do vlastného zmluvného procesu (...) sa stalo ustanovenie § 47 ods. 1 a v dôsledku toho i ustanovenie § 47 ods. 2 obsolentné (...)." ² § 47 hodnotí ako pozostatok pôvodného znenia Občianskeho zákonníka "a jeho nesprávnej zmluvnej koncepcie". ³

Celá záležitosť teda stojí na zmene spoločensko-politickej a právnej (sub)kultúry. Do roku 1989 sa štát snažil o direktívnu kontrolu súkromnej sféry, nakladanie s nehnuteľnosťami malo trochu iný charakter než dnes, platili iné zásady občianskeho práva a nerobil sa rozdiel medzi verejným a súkromným právom. Do roku 1983 bolo podľa § 47 rozhodnutie príslušného orgánu podmienkou platnosti zmluvy. V roku 1983 nadobudla účinnosť novela, ktorá z neho spravila podmienku účinnosti zmluvy. V dôvodovej správe k tejto novele sa explicitne uvádza, že "účinnosťou sa rozumie možnosť domáhať sa podľa práva plnenia zo zmluvy." To znamená, že až do novely z r. 1991 štátne orgány rozhodovali o obligačných právnych účinkoch zmluvy. K záveru, že dnes existuje rozdiel medzi obligačnými a vecnými účinkami, a teda, že § 47 sa zmlúv o prevode nehnuteľností netýka, musíme prísť interpretáciou.

Akú metódu interpretácie NS SR a ÚS ČR použili, aby k tomuto záveru dospeli? Jazykový sémantický výklad zrejme riešením nebude – ustanovenie hovorí o "príslušnom orgáne", pod ktorý je možné principiálne (z hľadiska jazyka) subsumovať aj katastrálny úrad ako orgán štátnej správy. Syntaktický a gramatický jazykový výklad sú tu úplne nevyužitelné. Ani logický výklad zo zákonodarcom naformulovanej implikácie nič nevyvodí. Potrebuje totiž najprv rozumieť, čo znamená, že "k zmluve je potrebné rozhodnutie príslušného orgánu". Tu sa dostávame k otázke rozsahu významu týchto slov, ktorú podľa všetkého môžu zodpovedať len teleologický výklad ⁴ (operujúci s právnymi princípmi a hodnotami) a systematický výklad (hľadajúci určitý systém v príslušnom právnom predpise).

---

² Švestka, J. a kol.: Občianský zákoník I – komentár. Praha : C. H. Beck, 2008, s. 385, ISBN 978-80-7400-004-1.

³ Tamtiež.

⁴ Rozumejme mu teraz tak, že je v ňom obsiahnutý aj historický výklad, ktorý býva niekedy chápaný ako určitá podoba teleologického výkladu.

Už sme povedali, že právne princípy a hodnoty sa po r. 1989 zmenili. Znenie normy však ostáva rovnaké. Zo súčasného pohľadu teda súdy vyvodzujú, že norma je odrazom spoločenskej a právno-kultúrnej podmienenosti svojho vzniku a že ju treba vykladať s ohľadom na túto skutočnosť. Teleologický výklad však musí byť pri vymedzovaní rozsahu slov, podľa ktorých k zmluve je potrebné rozhodnutie príslušného orgánu dostatočne silný na to, aby odolal výkladu systematickému. V § 149a OZ sa totiž uvádza: "Pokiaľ sa dohody medzi manželmi podľa ustanovení § 143 a 149 týkajú nehnuteľností, musia mať písomnú formu a nadobúdajú účinnosť vkladom do katastra." Tu je účinnosť zmluvy o prevode nehnuteľnosti explicitne viazaná na vklad do katastra nehnuteľností. Prostredníctvom systematického výkladu je teda možné dospieť k záveru, že na to aby obe normy tvorili homogénny systém, je potrebné vyložiť znenie ustanovenia § 47 vo svetle výslovného znenia § 149a. Súčasnú znenie § 149a sa v OZ objavilo až v roku 1992. Nemôže teda ani predstavovať pozostatok socialistickej právnej kultúry. Práve naopak, táto formulácia sa v OZ objavila v súvislosti so zriadením katastra nehnuteľností – teda v súvislosti s jednou so zmien po roku 1989. Teleologicky orientovaný vykladač § 47 ods. 1 teda musí ísť pri interpretácii § 149a tak ďaleko, že tu zvolí nie výklad zužujúci, ale dokonca opravný. Ak by totiž chcel použiť zužujúci výklad, teda, že pod pojmom "účinnosť" sa rozumejú len "vecnoprávne účinky"⁵, tak ho mal použiť už v § 47 ods. 1, čo neurobil a § 47 vylúčil úplne ako obsolentný. Uplatnením opravného výkladu však dôjde k porušeniu jednej so základných interpretačných zásad - zásady zákazu výkladu "contra legem". Je to celkom odvážny krok, no v prospech uplatnenia opravného výkladu ustanovenia § 149a možno použiť poukaz na skutočnosť, že zákonodarca sa v tomto paragrafe na inom mieste zjavne pomýlil. Stalo sa tak pri odkaze na § 143 (ktorý má hovoriť o zmluve medzi manželmi, no nič takého nehovorí) namiesto evidentne potrebného odkazu na § 143a. Ak tu teda došlo k jednej nedôslednosti, mohlo k viacerým.

Teleologicky orientovaný vykladač teda bude súhlas príslušného orgánu potrebný k zmluve z § 47 ods. 1 vykladať ako súhlas nevyhnutne potrebný pre existenciu zmluvného vzťahu (čomu nasvedčuje aj znenie ods. 2, ktorý koncipuje fikciu odstúpenia od zmluvy v prípade nepodania návrhu na rozhodnutie príslušnému orgánu). Teda skôr užšie. Bude ho chápať ako osobitný druh súhlasu, ktorým štát zasahuje do zmluvného vzťahu. Keďže zásada zmluvnej autonómie, v súčasnosti charakteristická pre občianskoprávne vzťahy, by bola takýmto "štátnym dirigizmom"

---

⁵ Profesor Vojčík v komentári k § 149a uvádza, že "vkladom do katastra zmluva nadobúda účinky a nie účinnosť"; on však zrejme pojem "účinnosť" nevykladá zužujúco ale skôr opravne, pretože explicitne uvádza, že "nie je správna formulácia § 149a, kde sa uvádza, že vkladom do katastra zmluvy (dohody) nadobúdajú účinnosť; platí to aj pre ustanovenie § 151k" a že "ide len o redakčnú chybu v texte § 149a". (Vojčík, P.: Občiansky zákonník - stručný komentár, Bratislava : Iura edition, 2009, s. 170 a 387, ISBN 978-80-8078-249-8)

obmedzená, vyvodí z toho teleologicky orientovaný vykladač, že súhlas príslušného orgánu potrebný k zmluve, sa už v súčasnosti neudeľuje, v dôsledku čoho je celá norma obsolentná.

Pre teleologický výklad budú teda dôležité právne princípy a hodnoty, ktoré v súčasnosti zohrávajú v našom právnom poriadku svoju rolu. Z čoho sa však vyvodzujú? Zrejme z ďalších kultúrne podmienených noriem. V danom prípade sú to najmä normy z úvodných ustanovení OZ, ktoré formulujú zásadu rovnosti, ekvity a tiež spomínanú zásadu zmluvnej autonómie (§§ 1-3 OZ). Tá je síce naformulovaná čiastočne problematcky (pokiaľ ide o kogentnosť a dispozitívnosť jednotlivých ustanovení OZ - §2 ods. 3), no v otázke vzťahu štátu a fyzických a právnických osôb by sa o nej dalo povedať nasledovné: V zmysle § 1 ods. 2 OZ vystupuje aj štát v občianskoprávných vzťahoch. Keďže v zmysle § 2 ods. 2 OZ majú všetci účastníci občianskoprávných vzťahov rovnaké postavenie, nemôže štát v týchto vzťahoch vystupovať ako nadradený orgán. Principiálne teda nemôže ako nadradený orgán zmluvnú autonómiu obmedzovať. To je v podstate to, čo tvrdia aj citovaní komentátori. V tomto sa v princípe líšila predchádzajúca právna úprava, ktorá prvú občianskoprávnú zásadu formulovala tak, že "základom občianskoprávných vzťahov je socialistické spoločenské zriadenie" (čl. I pôvodného znenia OZ), ktoré, ako vieme, bolo postavené na etatistickom princípe, a v ktorom "všetky oblasti práva nadobúdajú charakter verejného práva"⁶.

V prípade, že sa javí predchádzajúca úvaha ako nepresvedčivá je potrebné siahnuť hlbšie – do aplikácie princípov a hodnôt na základe Ústavy. Podľa čl. 144 Ústavy SR "sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom". O princípoch a hodnotách sa tu nepíše. Možno ich však vyvodiť z nadpozitívneho poňatia pojmu právo. Praktickým príkladom tu môže byť rozhodnutie nemeckého ústavného súdu z r. 1973, v ktorom odobril postup Spolkového najvyššieho súdu, ktorý napriek výslovnému rozporu so znením občianskeho zákonníka priznal navrhovateľovi náhradu imateriálnej škody v peniazoch (opravný výklad?). Ústavný súd sa vyjadril, že: "Tradičná viazanosť sudcu zákonom, táto nosná súčasť zásady delby moci a tým i právneho štátu, je však v Základnom zákone modifikovaná formuláciou, podľa ktorej je aplikácia práva viazaná "zákonom a právom" (čl. 20 ods. 3). Tým je podľa všeobecnej mienky odmietnutý úzky zákonný pozitivizmus."⁷ Náhrada nemateriálnej škody v peniazoch teda nebola v tomto prípade priznaná na základe "zákona" ale na základe "práva", na ktoré odkazoval čl. 20 ods. 3 nemeckej ústavy. Slovenská Ústava síce explicitne nehovorí o viazanosti sudcu "právom",

---

⁶ Prusák, J.: Teória práva, Bratislava: VOPraF UK, 2001, s. 253, ISBN 80-7160-146-2.

⁷ Alexy, R.: Pojem a platnosť práva, Bratislava : Kaligram, 2009, s. 30-31, ISBN 978-80-8101-062-0.

pozná však pojem "prirodzené právo" (viď preambula a čl. 134 Ústavy SR) rovnako ako Listina základných práv a slobôd (§ 7 Listiny), ktorá je naďalej platnou súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky. Z akceptácie prirodzeného práva vyplýva, že súčasťou pojmu "právo" sú aj hodnoty a právne princípy, čím sa vytvára priestor pre uplatnenie hĺbkovej teleologickej interpretácie. Z jusnaturalistickej perspektívy nemusí byť v Ústave explicitne uvedené, že sudca má konať na základe "práva", pretože sa to vlastne predpokladá. Hodnoty a princípy, ktoré sú v práve obsiahnuté potom vytvárajú určitú právnu (sub)kultúru, ktorá sa spätne odráža aj v konkrétnych pozitívno-právnych normách.

Z toho, čo som uviedol vyplýva, že vďaka zohľadňovaniu kultúrneho aspektu právnych noriem bude pri ich interpretácii zohrávať dôležitú úlohu teleologický výklad. Samozrejme, ostatné metódy nie sú vylúčené, no určité osobitné postavenie teleologického výkladu je podľa môjho názoru z takejto perspektívy zrejme. V prípade aktuálne nežiaducej existencie určitej právnej normy poznačenej protikladnou kultúrou (ako napr. rozoberaného § 47 OZ), je možné ju teleologickou interpretáciou eliminovať, rovnako, ako je možné kultúrne aktuálnu právnu normu s nedostatkami (ako napr. § 149a OZ) týmto spôsobom uviesť na správnu (želanú) mieru (opravný výklad).

Na záver považujem za vhodné povedať, že uvedené myšlienky predstavujú moje pochopenie problematiky a nemusia sa nevyhnutne kryť s názormi NS SR a ÚS ČR. Prípúšťam, že sa vo svojich úvahách pohybujem na hrane, a podotýkam, že ich nemožno chápať ako definitívne stanovisko.⁸ Skôr ich chcem ponúknuť ako vhodný podnet na zamyslenie.

---

⁸ V otázke obsolentnosti § 47 OZ zrejme ešte stále existujú aj v odborných kruhoch opačné názory. Napríklad Jaromír Svoboda s kolektívom autorov v komentári k OZ z r. 2004 (teda už po existencii spomínaných súdnych rozhodnutí; pričom je však možné, že autor si bol v tomto čase vedomý len existencie českých rozhodnutí) uvádza: "Vyskytuje sa názor (najmä v ČR), že ustanovenie § 47 je obsolentné a že rozhodnutie o povolení vkladu do katastra nehnuteľností nemá žiaden vplyv na účinnosť zmluvy, ktorou sa nehnuteľnosť prevádza. Uvedený názor však prehliada, popri zatiaľ platnom § 47, predovšetkým § 133 ods. 2 a v ňom uvedený odkaz na zákon o katastri nehnuteľností, t. č. platný zákon č. 162/1995 Z. z. Podľa § 28 ods. 2 tohto zákona: "práva k nehnuteľnostiam vznikajú, menia sa alebo zanikajú vkladom do katastra." Teda zmluvou zamýšľaný právny následok z takej zmluvy nastane až vkladom do katastra nehnuteľností. Právne účinky vkladu vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia o jeho povolení (§ 28 ods. 3 cit. zákona). Tento platný stav (pokiaľ nebude zmenený) zrejme treba rešpektovať." (Svoboda, J. A kol.: *Občiansky zákonník - komentár a súvisiace predpisy*, Bratislava: Eurounion, 2004, s. 115, ISBN 80-88984-64-5). Imrich Fekete zas vo svojom komentári k OZ z r. 2007 poukazuje na skutočnosť, že "zákon podmieňuje nadobudnutie účinnosti niektorých zmlúv rozhodnutím príslušného orgánu. Tak je tomu napr. v prípade dohody medzi oprávnenou a povinnou osobou o vydaní nehnuteľnosti, ktorú schvaľuje pozemkový úrad. V tomto prípade nastáva účinnosť zmluvy s určitým časovým odstupom od jej vzniku. Osobitným spôsobom dochádza k prevodu vecí na základe kúpnej zmluvy, ktoré sú vo vlastníctve štátu. V prípade, ak je predmetom kúpnej zmluvy nehnuteľnosť, prevod nehnuteľnosti sa vykoná vkladom vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností (§ 34 a nasl. ZKN). Na účinnosť

Literature:

- Švestka, J. a kol.: Občanský zákoník I – komentář. Praha : C. H. Beck, 2008, ISBN 978-80-7400-004-1, 1221s.
- Vojčík, P.: Občiansky zákonník - stručný komentár, Bratislava : Iura edition, 2009, ISBN 978-80-8078-249-8, 1234 s.
- Prusák, J.: Teória práva, Bratislava: VOPraF UK, 2001, 80-7160-146-2, 331 s.
- Alexy, R.: Pojem a platnosť práva, Bratislava : Kaligram, 2009, ISBN 978-80-8101-062-0, 171 s.
- Svoboda, J. A kol.: Občiansky zákonník - komentár a súvisiace predpisy, Bratislava: Eurounion, 2004, ISBN 80-88984-64-5, 1345 s.
- Fekete, I.: Občiansky zákonník - komentár, Bratislava: Epos, 2007, ISBN 978-80-8057-688-2, 1064 s.

Contact – email

martin.turcan@flaw.uniba.sk

---

kúpnej zmluvy, na základe ktorej dochádza k prevodu nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu, je potrebný súhlas ministerstva financií SR. V prípade prevodu hnutel'nych vecí vo vlastníctve štátu sa na účinnosť kúpnej zmluvy vyžaduje súhlas zriadovateľa." (Fekete, I.: Občiansky zákonník - komentár, Bratislava: Epos, 2007, s. 172, ISBN 978-80-8057-688-2) Tu treba však poukázať na vyjadrenie prof. Vojčíka, ktorý zas uvádza opačné: "Nie je to ani úkon pozemkového úradu podľa § 9 zákona č. 229/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorým sa schvaľuje dohoda o vydaní pozemku. Nie sú to totiž rozhodnutia, ktoré treba ku zmluve a k jej obligačnoprávnym účinkom. Takýmito rozhodnutiami nastávajú len vecnoprávne účinky. Neobstojí preto názor, že rozhodnutím o vklade vznikajú (právo tvornosť rozhodnutia) nielen vecnoprávne účinky, ale aj obligačnoprávne účinky. Tieto obligačnoprávne účinky jednoznačne nastali podpísaním napríklad kúpnej zmluvy, ktorej predmetom je nehnuteľnosť. Niet zákonného podkladu tvrdiť, že na podpísanie platnej kúpnej zmluvy potrebuje subjekt občianskoprávneho vzťahu rozhodnutie príslušného orgánu. (...) Rovnako k takým veciam nepatrí ani súdne rozhodnutie o schválení právnych úkonov maloletého. Aj keď sa na niektoré zmluvy vyžaduje súhlas iných orgánov, takisto nejde o rozhodnutie podmieňujúce účinnosť, ale len platnosť zmluvy. Pôjde najmä o súhlas Fondu národného majetku SR alebo zriadovateľa pri prevode podniku alebo jeho časti podľa zákona č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, súhlas Ministerstva financií SR udeľovaný podľa zákona č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu." (Vojčík, P.: Občiansky zákonník - stručný komentár, Bratislava : Iura edition, 2009, s. 170, ISBN 978-80-8078-249-8) Pokiaľ by v prípadoch, kedy sa prevádza vec vo vlastníctve štátu, išlo v súvislosti s rozhodnutím daného orgánu o platnosť zmluvy, malo by to určité ráco. Išlo by totiž o súhlas štátu ako predávajúceho, nie ako nadradeného subjektu.